

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

UITGAVE VAN DE VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ, VERENIGING TOT EVALUATIE VAN ALTERNATIEVE BEHANDELMETHODEN EN TOT BESTRIJDING VAN DE KWAKZALVERIJ

Redacteur: J. Th. Balk, Keverberg 54, 1082 BE Amsterdam

Verschijnt 4 x per jaar

NIEUWE VOORZITTER:

Vaak kwalijk beleid gemeentebesturen
bij vestigingsbeleid artsen

De Vereniging tegen de Kwakzalverij heeft een nieuwe voorzitter in de persoon van de heer *C.N.M. Renckens*. De heer Renckens is gynaecoloog te Hoorn. De heer *C.W.Chr. Deurman* te Arnhem die de vereniging gedurende enige jaren heeft geleid, had het voornemen te kennen gegeven zich niet opnieuw beschikbaar te stellen omdat zijn gezondheid niet langer toestond zich te verplaatsen. Ook het bestuurslid prof. *B.S. Polak* heeft in verband met zijn gezondheidstoestand moeten besluiten het bestuurslidmaatschap te beëindigen. De vereniging is hen beiden veel dank verschuldigd voor alles wat zij in de strijd tegen de kwakzalverij hebben gedaan.

Tijdens de op 26 maart i.l. gehouden ledenvergadering werden tot nieuwe bestuursleden gekozen de heren *C.N.M. Renckens* te Hoorn, *mr. Th. Douma* te Haarlem en *W. Valster* te Rotterdam. Helaas is de laatste ons begin mei door de dood ontvallen. De vergadering, gehouden in het pathologisch instituut van de Vrije Universiteit, De Boelelaan 1117 te Amsterdam, werd bij het begin gepreseed door de secretaris, de heer *I.A. van de Graaff*. Deze deelde mede dat hij vaak wordt gebeld om informatie door journalisten, studenten en scholieren. Veel nummers van het Actieblad worden naar deze belangstellenden verzonden. Door medewerking aan tijdschriften is het standpunt van de vereniging herhaaldelijk naar buiten gebracht. De secretaris heeft ook medegewerkt aan uitzendingen zoals die over de cel-therapeut *Merckelbach*.

Penningmeester *H.A.M. Voorbij* deelde mede dat het ledental groeit. De inkomsten dekken de uitgaven van de vereniging.

Strijd van al meer dan 100 jaar

Na de bestuursverkiezing nam de heer Renckens de voorzittershamer over. Hij vond het een eer voorzitter te mogen zijn van deze al meer dan honderd jaar bestaande vereniging. De vereniging is zeer nuttig in deze tijd en we moeten beslist niet veranderen — er gebeurt immers nog veel meer kwakzalverij dan vroeger. Wij bevinden ons in het

gezelschap van organisaties als de Bond tegen het Vloeken, Onze Taal, Pro Life, Skepsis...

De nieuwe voorzitter wees op de invloed van mensen als *C.W. Aakster* en *Paul van Dijk*. In 1979 becijferde men zeven miljoen contacten per jaar met alternatieven. Ook artsen en fysiotherapeuten houden zich daarmee bezig. Zij gebruiken de geldstromen van de verzekeringen. "Dat vind ik hoogst ernstig." Dokter *Renckens* keerde zich met beslistheid tegen het feit dat bevoegden zich afgeven met kwakzalverij.

Er gaat 570 miljoen om...

De nieuwe voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij haalde in zijn aanvaardingsrede het rapport aan van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid, een zuiver beschrijvend rapport. Daarin wordt het aantal contacten met alternatieven thans becijferd op twaalf miljoen. Er is sprake van een duidelijke toename. Er gaat 570 miljoen gulden per jaar in om.

Die 570 miljoen worden besteed als volgt: 200 miljoen aan manuele therapeuten, 178 miljoen aan acupunctuur, een placebo-therapie, vaak gefinancierd door aanvullende verzekeringen. Bij de natuurgeneeswijzen gaat volgens dezelfde becijfering 90 miljoen gulden om; ook aan homeopathische geneeswijzen wordt 90 miljoen besteed. En dat alles nu we in de gezondheidszorg op de penningen moeten letten!

De rol van de gemeentebesturen

Binnen de huisartsgeneeskunde is thans, zo constateerde de heer Renckens, een snelle penetratie gaande van de alternatieven. Er zijn 819 huisartsen lid van alternatieve organisaties. Dat is al 10 pct van het totaal. De spreker hekelde de rol van gemeentebesturen bij het vestigingsbeleid van huisartsen. Er wordt dan geroepen om een "progressieve huisarts", een acupuncturist, een homeopaat of een anthroposoof. *Dat is een hele kwalijke zaak.* Het zou de heer Renckens niet verbazen wanneer gemeentebesturen het regeltje gaan hanteren van 10 pct. alternatieve huisartsen.

Werkloze huisartsen volgen cursussen voor alternatieve geneeswijzen. De regulier werkende huisarts wordt langzamerhand als een atavisme beschouwd, die vogelvrij wordt verklaard. Men hoort nu maar steeds van "wederzijds respect", er wordt bijna geen kwaad woord meer over de alternatieven gezegd. Hier ligt een taak voor de Vereniging tegen de Kwakzalverij: zij blijft het alternatieve gedoe in al zijn geledingen duidelijk brandmerken.

Vereniging tegen de Kwakzalverij

Opgericht 1 januari 1881
Correspondentie-adres: Bergse Dorpsstraat 101
3054 GC Rotterdam; tel 010-4187149

BESTUUR:

Voorzitter: C.N.M. Renckens, Hoorn
Secretaris: I.A. van de Graaff, Rotterdam
Penningmeester: H.A.M. Voorbij, Amsterdam
Leden: G.R. van den Berg, Amsterdam
D. Uitterdijk, Medemblik
mr. Th. Douma, Haarlem

Adviserende leden:

S. Lelie, Middelburg
prof. dr. F.A. Nelemans, Duivendrecht
Postgiro van de Vereniging: 32237 ten name van
Penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Amsterdam.
De **contributie** bedraagt thans f 30; voor studenten
en leerlingverpleegkundigen f 10; begunstiger wordt
men door een schenking aan de vereniging van
minimaal f 100.

HET VERBODEN SPIEGELBEELD VAN DE REGULIERE GENEESKUNDE

In zowel theoretisch als methodologisch opzicht kan de homeopathie beschouwd worden als verboden spiegelbeeld van de reguliere geneeskunde. Theoretisch benadrukt ze het ziek-zijn van het organisme en de mogelijkheid het natuurlijk vermogen tot genezing van het organisme te stimuleren. Methodologisch houden homeopaten zich niet in alle opzichten aan de eisen die de wetenschap stelt, maar hun manier van denken vertoont wel affiniteit met die van de reguliere arts. Aldus de conclusie van de arts-wetenschapsfilosoof Tjerk Wiersma.

Op uitnodiging van de Vereniging tegen de Kwakzalverij hield Wiersma een voordracht onder de titel "Homeopathie als verboden spiegelbeeld van de reguliere geneeskunde" op zaterdag 28 mei. En wel in het pathologisch instituut van de VU te Amsterdam. Er was een vrij talrijk gehoor. Vooraf hield de nieuwe voorzitter van de vereniging, de heer C.N.M. Renckens een korte inleiding waarbij hij een gedeelte voorlas uit een artikel dat in februari 1885 verscheen in het *Maandblad tegen de Kwakzalverij*. De schrijver van het artikel keerde zich tegen het feit, dat men in Amsterdam een homeopathische arts wilde hebben. "Een ontzaglijke dwaling", oordeelde de redacteur.

Nu, honderd jaar later, wordt er hier te lande in de homeopathie negentig miljoen omgezet (1986). In

hetzelfde jaar consulteerden 300.000 Nederlanders een homeopaat en er werd 30 miljoen gulden aan consulten betaald door gangbare of aanvullende verzekeringen. Ander verontrustend verschijnsel: in 50 pct. van de nieuwe huisartsenvestigingen wordt een alternatief werkende arts gevraagd.

Hahnemann en het similia-principe

De heer Wiersma gaf zijn gehoor allereerst een uiteenzetting over de publicaties van de grondlegger van de homeopathie, Hahnemann (1755-1843). In 1796 formuleerde Hahnemann, die uiterst kritisch stond tegenover de toen gangbare medische theorieën het similiaprincipe: men moet genezen met het middel dat bij een gezonde dezelfde symptomen oproept. In 1810 komt Hahnemanns hoofdwerk uit. Daarin wordt de pathologische anatomie ondergewaardeerd, het enige dat telt zijn de symptomen. In de latere jaren publiceert Hahnemann de proeven die hij heeft genomen met artseneimiddelen. Het potentiëren — repetatief verdunnen en schudden van de geneesmiddelensubstantie — wordt een bron van discussie. Maar aan het similia-principe hebben de homeopaten altijd vastgehouden. Tegenwoordig maakt men een uitzondering voor acute levensbedreigende aandoeningen — daarvoor leent het similia-principe zich niet.

Waarin verschilt nu de homeopathie van de reguliere geneeskunde? Dr. Wiersma wees er op dat homeopathische artsen zelf geneigd zijn die verschillen te minimaliseren. Zeer methodisch onderscheidde de spreker in navolging van zijn scriptie vijf terreinen: 1. mensopvattingen; 2. ziekte-opvattingen; 3. opvattingen over werking geneesmiddelen; 4. Holisme of reductionisme; 5. generaliseren of individualiseren.

"Homeopathie als verboden spiegelbeeld van de reguliere geneeskunde" is te bestellen door overmaking van f 25 op girorekening 3612619 ten name van T. Wiersma, Borgerstraat 254-III, 1053 RG Amsterdam

Wat 1 betreft — er zijn geen verschillen over de mensopvattingen, maar wat ziekte betreft (2) zijn er duidelijke verschillen. De reguliere geneeskunde ziet de ziekte als een entiteit, het in min of meer in vaste samenhang voorkomen van een oorzaak, een structurele verandering en klinische manifestaties; waarbij de ziekte duidelijk onderscheiden is van de zieke. De geneesheer "licht de ziekte uit de patiënt". Bij homeopaten ligt de nadruk op zieke organismen; oorzaken zijn niet van belang. Wat 3, de werking van geneesmiddelen betreft: de regulier werkende arts wil met geneesmiddelen een correctie op de verstoring aanbrengen. Het genezingsproces is een ingrijpen van buiten af. De homeopathische arts probeert met similia-middelen de symptomen die gezien worden als

een uiting van de in het organisme aanwezige tendens tot herstel (dus zinvol), te stimuleren. De symptomen zijn voor hem zinvol, de symptomen worden gestimuleerd. Wat 4 betreft: de reguliere geneeskunde is op reductionisme gebaseerd maar ten onrechte doen de homeopathen de claim dat zij holistisch werkzaam zijn. Wat het vijfde terrein betreft — Wiersma ziet, ondanks de claim dat de homeopaten therapeutisch individualiserend bezig zijn geen verschil.

Nauwelijks sprake van toetsing

Hoe moet het voorbestaan van de homeopathie worden verklaard? In de literatuur is geen duidelijke verklaring te vinden voor dit voortbestaan. De homeopathie doet geen universele uitspraken, er is nauwelijks sprake van toetsing. De opvatting dat de homeopathie een ander paradigma hanteert dan de reguliere geneeskunde is onjuist. Wiersma koos voor een andere benadering en introduceerde de groep-rastertheorie, die ontleend is aan de culturele anthropologie en die denkstijlen koppelt aan groep-raster structuren van wetenschappelijke groepen. De groepsvariable duidt op de mate van cohesie tussen de groepsleden, de rastervariabele op de manier waarop men met elkaar omgaat. Bij een groep wetenschappers met een sterk groep- zwak raster structuur ontwikkelt zich een dogmatische stijl, bij een sterk-groep- sterk raster structuur een ritualistische stijl.

Van die dogmatische stijl is sprake in de beginjaren van de homeopathie. Van 1850 komt de homeopathie in een defensieve positie als gevolg van de successen van de reguliere geneeskunde. De homeopathie neemt stukjes theorie over van de reguliere geneeskunde. Er is een veelheid van opvattingen. Men is gericht op de consolidatie van de reeds bestaande theorie die niet meer ter discussie staat. Het onderzoek is gericht op details: het verder beschrijven van geneesmiddelen. De nadruk blijft liggen op de steeds weer unieke en individuele patiënt, aldus gedragen de homeopaten zich duidelijk ritualistisch.

De genoemde kenmerken van de homeopathie passen bij het feit dat de homeopaten arts zijn. Als arts worden ze steeds weer herinnerd aan het bijzondere van elke patiënt en is er geen tijd voor én geen interesse in een wetenschappelijke toetsing van hun geneesmethode.

NIEUWE RUBRIEK

In dit nummer van het Actieblad zal de lezer een nieuwe rubriek aantreffen onder de titel "Lees even mee met drs.A.L. Ternee". Het verheugt de redactie zeer dat Ternee, een jong arts, heeft toegezegd op free-lance basis voor ons blad deze rubriek te gaan vullen. De rubriek krijgt volgens de schrijver een bloemlezingachtig karakter, maar de medicus sluit niet uit dat ook andersoortige bijdragen kunnen volgen.

Ternee wil over zijn eigen persoon weinig kwijt. Zijn leeftijd houdt hij geheim ("een arts is zo oud als zijn patiënt hem schat"), hoogstens onthult hij desgevraagd dat hij onder het sterrenbeeld "Tweelingen" valt, maar voegt hij er haastig aan toe, hij "doet er absoluut niets aan", waarmee zijn oordeel over de snel in populariteit toenemende medische astrologie wel duidelijk lijkt. Hij weet ook alleen maar wat zijn sterrenbeeld is "omdat er op feestjes door mooie vrouwen zo vaak naar wordt gevraagd"! Zijn grondhouding omschrijft hij als uiterst kritisch en consequent-wetenschappelijk. En hoewel hij mee kan gaan met de stelling dat er meer is tussen hemel en aarde, dan waarvan Horatius ooit droomde, meent hij dat hieraan geen vrijbrief kan worden ontleend voor het rondvertellen van hocus-pocus verhalen en het lanceren van flauwe kultheoriën. En verder zo besluit hij zijn biografische schets, moeten ze maar lezen wat ik schrijf. De verwachtingen van de redactie zijn in elk geval hooggespannen!

LEES EVEN MEE MET ... DRS.A.L.TERNEE.

Een goed voorstel.

Bij erkennen en binnen het verzekeringspakket brengen van alternatieve geneeswijzen is er geen enkele reden om niet ook het branden van wierrookstokjes of devotiekaarsen, het sprenkelen van wijwater, het dragen van amuletten, handoplegging door een goeroe, bedevaarten, het uitdrijven van de duivel (exorcisme), etc — eveneens zaken die helpen doordat ze geacht worden te helpen — binnen dit regime te brengen. De gebruikers en bedrijvers van de betrokken vormen van gezondheidszorg weten "uit ervaring" dat die helpen. Een vergelijken van de effectiviteit van de brede scala van alternatieve behandelwijzen is weinig zinvol gezien de doorslaggevende invloed daarop van de vaardigheid en daarmee de geloofwaardigheid van de "genezer"

E.J. Ariens "Geneesmiddelen en geneeswijzen, een alternatieve benadering" Ned. Tijdschrift van Geneeskunde, 1987; 131, p. 571.

Over holisme in de fysica.

Terwijl de reductionist nette plakjes snijdt en ze keurig met mes en vork opeet, probeert de holist het geslachte varken in 1 keer door zijn keel te stouwen; kortom het verschil tussen beschaving en barbarij. Het is voldoende op te merken dat door het holisme zo geroemde Grote Verbanden, dat wil zeggen verbanden tussen ogenschijnlijk hemelsbreed verschillende verschijnselen, zoals tussen bliksemflitsen en de electriseermachine van Wimshurst, zoals tussen de kosmische 4K achtergrondstraling en de vroege geschiedenis van het heelal, zoals tussen de beweging van de maan en de val van een appeltje, allemaal

ontdekt zijn door de door het holisme zo veelgemaakte reductionisten!

F.A. Muller "De Tao van Capra". Hollands Maandblad 1987-9 (sept) p. 35.

Over broodnijd en pratende acupuncturisten.

...In navolging van de stellingname van de wetenschappelijke raad van de Duitse artsen (Deutsche Arzte Kammer) inzake acupunctuur als hypalgesieën therapiemethode lijkt het hier de plaats om te stellen dat de uitoefening van acupunctuur in handen dient te blijven van artsen welke over grondige kennis van en ervaring met deze geneeswijze beschikken.

H.G. Kho

H.G. Kho, anaesthesioloog. "Acupunctuur als geneeswijze; feiten en perspectieven" Ned.T.v.Geneesk. 1987, 131, p. 1986 e.v.

*

De Nederlandse Artsen Acupuncturisten Vereniging is verontrust over de plannen van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen van de Nat. Raad voor de Volksgezondheid om een acupunctuur-opleiding op HBO-niveau in te stellen. "Alleen een arts kan een situatie herkennen, waarin onmiddellijk met een acupunctuurbehandeling moet worden gestopt."

Dr. C.L. Oei-Tan, bestuurslid N.A.A.V. en hoofd-redacteur van het verenigingstijdschrift, Acupunctuur. G.P.D. bericht jan 1988.

*

... Er worden meer acupunctuurbehandelingen verricht door in acupunctuur opgeleide fysiotherapeuten dan door artsen. ... Klassieke acupunctuur is niet mystieker dan moderne wetenschap, waarbij je ook hypothesen gebruikt. ... Het moet mijns inziens nog open blijven, welke beroepsgroep het meest geschikt is om acupunctuur toe te passen c.q. in hun opleiding doen integreren of als vervolgonderwijs te kunnen kiezen.

J.v.d. Pol, fysiotherapeut en docent acupunctuur: Ingezonden in Ned. T.v.Geneesk. 1987, 131, p. 2322.

*

De orgaanafwijkingen en organische afwijkingen kunnen niet door middel van acupunctuur worden gediagnostiseerd. Hiervoor moet men zijn toevlucht nemen tot de westerse geneeskunde. ... Daarom is het niet alleen gewenst, doch ook noodzakelijk dat de uitoefening van acupunctuur in handen blijft van artsen die voldoende geschoold zijn in deze geneeswijze.

Ononderschrift van Kho naar aanleiding van V.d. Pol's brief. N.T.v.G. 1987, 131.

De heer Kho noemt een aantal voorbeelden waaruit zou moeten blijken dat acupunctuur slechts door medici dient te worden toegepast. Inderdaad, de door de heer Kho geschetste incidenten zijn ten hemel schreiend. ... Tenslotte zij nog opgemerkt dat een toenemend aantal verzekeraars bij de Nederlandse Vereniging van Vrijgevestigde Fysiotherapeuten opgeleide fysiotherapeut-acupuncturisten als zodanig erkent.

R.H.A. Nijns

R.H.A. Nijns, fysiotherapeut. N.T.v.G. 1988, 132, p. 319.

*

Maar of je nu arts bent of niet, veel praten hoort gewoon bij een acupunctuurbehandeling in de westerse wereld. Waarom zouden artsen sensitiever zijn voor wat je wel en wat je niet kunt zeggen?

J.v.d. Pol; N.T.v.G. 1988, 132, p. 319.

*

Het is zeker geen praatvak, in de westerse wereld noch in China. Het accent op praten doet vermoeden, dat de betrokken acupuncturist weinig vertrouwen heeft in het effect van de acupunctuurbehandeling zelf... De eerste (ongewenste situatie ten gevolge van gebrek aan medische kennis) daarvan was niet de veroordeling door de Arnhemse rechtbank van een niet-arts-acupuncturist, echter het volgende, en ik citeer: "het behandelen van allerlei klachten en ziekten waarvan reeds is komen vast te staan dat het te verwachten effect nihil is" ... Het geven van valse hoop dient te worden vermeden. ... Tot slot dit. De discussie over deze materie zou objectiever gevoerd kunnen worden, indien de deelnemers aan de discussie geen directe belanghebbenden zouden zijn bij uitkomst ervan.

H.G. Kho, N.T.v.G. 1988, 132, p. 319.

*

Ik heb inderdaad geen cijfers of momenteel artsen of niet-artsen de meeste acupunctuurbehandelingen verrichten, maar een aanwijzing kan zijn, dat in de Gouden Gids van Amsterdam 63 acupuncturisten reclame maken, van wie slechts veertien als arts-acupuncturist. ... Kho verzwakt zijn stelling, dat alleen artsen bevoegd zouden mogen zijn, door vervolgens op te merken dat acupunctuur zeker geen praatvak is. Elke specialist hoort in te gaan op vragen van de patient. ...

J.v.d. Pol, N.T.v.G. 1988, 132, p. 642.

*

Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het artikel van H.G. Kho uitstekend, maar enkele zaken wil ik

duidelijk aan de orde stellen, ook Kho's antwoord op de ingezonden brief van J.v.d. Pol.

1. "Traditional chinese medicine" (T.C.M.) gaat wel uit van een bepaalde logica, maar is niet gebaseerd op de wet van Aristoteles. Daarom is het geen analytisch systeem en kan het geen onderdeel zijn van de westerse geneeskunde.

2. Een van de negatieve punten van veel beoefenaren (al dan niet arts) is, dat ze niet op de juiste plaats en juiste punten prikken...

E. Aversano

E. Aversano, traditioneel Chinees geneeskundige. N.T.v.G. 1988, 132, p. 643.

De patiënt, middelpunt van het medisch universum.

- Nu die aambeien ontstoken zijn, zie ik het helemaal niet meer zitten.
- Als ik minder drink, kan ik het plassen beter in de hand houden.
- Mijn man wil gewoon begraven worden; hij vindt cremieren zo'n kille boel.
- Nee, ik heb niet iedere dag last van winderigheid. Het komt bij vlagen.
- De toestand van mijn zoon is abdominabel slecht, dokter.
- Help me, dokter, die impotentie steekt de kop weer op.

H. Cohen, "Spreekkamertaal" Onze Taal, nov. 1987.

---o---

IN MEMORIAM W. VALSTER

Tot ons leedwezen moeten wij melding maken van het overlijden, op 63-jarige leeftijd van de heer W. Valster, sedert kort bestuurslid van de Vereniging tegen de Kwakzalverij. Wij hadden in de heer Valster jarenlang een trouw en toegewijd lid. In zijn woonplaats Rotterdam organiseerde hij voor de Vereniging van Vrijzinnigen geregeld bijeenkomsten waarop sprekers optraden die zich keerden tegen allerlei vormen van occultisme en uiteraard ook tegen de kwakzalverij in al haar vormen. Valster was redacteur van het blad dat deze Vereniging van Vrijzinnigen uitgaf en ook daarin heeft hij zich herhaaldelijk gekeerd tegen alle mogelijke uitingen van bijgeloof en occulte praktijken. Valster was bestuurslid van de onlangs opgerichte vereniging Skepsis. Als zodanig voerde hij het woord in een uitzending van de NCRV-televisie Nietes-Welles over de gevaren van de groeiende belangstelling voor het paranormale. Wij hebben daar in het maandnummer van ons Actieblad melding van gemaakt. Als gevolg van zijn plotselinge overlijden heeft onze Vereniging helaas slechts kort kunnen profiteren van zijn kwaliteiten, ook van organisatorische aard. Wij wensen zijn echtgenote sterkte bij het dragen van dit verlies. Hij ruste in vrede.

AAKSTER IN ACTIE

De medisch socioloog C.W. Aakster is secretaris geworden van een nieuwe vereniging, de vereniging voor Phytotherapie. De Utrechtse hoogleraar prof. R.P. Labadie, die farmacognosie doceert, is voorzitter. Tot de initiatiefnemers van de oprichting behoren L.W. von Hebel van het laboratorium van Biohorma, mevr. M.J.M. Gijbels, apotheker van Biohorma, M.D. Dicke, apotheker van VSM, welk bedrijf, evenals Biohorma te Nijkerk, zich op de markt van de alternatieve geneesmiddelen beweest. Biohorma en VSM zullen dan ook garant staan voor de aanloopkosten van de nieuwe vereniging. Het lidmaatschap zal open staan voor universitair gevormden, alsmede daaraan gelijk te stellen personen. De vereniging wil ook een eigen tijdschrift uitgeven.

---o---

PARAGNOSTEN FAALDEN OVER DE HELE LINIE

Op zondag 6 maart werd de grond in een schapenschuur in het Noordhollandse duindorp Groet omgespit op zoek naar sporen van de op 9 september ontvoerde heer Heijn. Er werd niets gevonden. De spitterij was een uitvloeisel van een paragnostische tip in deze geruchtmakende ontvoeringszaak, een van de ... drieduizend! Er is nog op andere plaatsen gegraven, ook vergeefs. Dit in opdracht van het (**particuliere**) Utrechtse Instituut voor Toegepaste Parapsychologie. Ene doctorandus, Johan Neu van genoemd instituut werkte samen met tien helderzienden voor de "aanlevering" van tips...

In de Alkmaarse Courant lazen wij, na de ontknoping van het ontvoeringsdrama een artikel waarin Neu het bestond te zeggen: "Helderziendheid behoeft niet meer te worden bewezen. Er zijn successen geboekt. Ik heb verklaringen van politiefunctionarissen dat dank zij de inspanning van een paragnost een vermiste persoon is gevonden".

En wat al die tips betreft — hij moet toegeven dat ze politieel geen succes zijn geworden, maar "parapsychologisch zit er misschien toch iets in". Moet u nog peultjes?

Instituut van gewichtig-doenerij

In hetzelfde artikel kwam de parapsycholoog drs. H. Boerenkamp, wetenschappelijk medewerker van het parapsychologisch laboratorium van de Rijksuniversiteit Utrecht aan het woord. In tegenstelling tot Neu is hij een deskundige, want Neu is in het dagelijks leven decaan van de Hogeschool Midden-Nederland in Utrecht. Neu werkt met drie andere

parapsychologen samen in "het Nederlands Instituut voor Toegepaste Parapsychologie". Dat klinkt nogal gewichtig en ongetwijfeld is dat ook de bedoeling. Gewichtigdoenerij is een factor van belang in dit wereldje. Aan het woord nu drs. Boerenkamp. Voor hem is de paragnostische oogst in de zaak-Heijn wat hij zelf ook al had ervaren: doelgericht opgeroepen paragnostische ervaringen hebben geen aantoonbare waarde. Onder uiteenlopende omstandigheden heeft Boerenkamp gedurende vijf jaar twaalf paragnosten gevolgd en het resultaat was nul.

En wanneer Neu er nog de Amerikaan Rhine bijhaalt en diens experimenten met kaarten dan weet Boerenkamp dat Rhine in de jaren veertig succesvolle experimenten deed — maar dat werd allengs minder! Voor Boerenkamp zijn paranormale ervaringen psychologische processen "waarbij mensen er een nogal ingewikkelde manier van betekenisgeven op nahouden".

Neu echter oppert ook nog de mogelijkheid van het bezit van een astraal lichaam, waarin wellicht een ander zintuig schuilt... En wat weerhoudt die helderzienden om in de lotto te spelen en rijk te worden? Neu: "Een aantal paragnosten zegt: dat doe ik niet. Ik heb deze gave gratis gekregen om de mensheid te helpen, die ga ik niet ten eigen bate gebruiken. Bij paragnosten die het wel doen werkt het niet. Goddelijk ingrijpen, kun je zeggen".

---o---

INFLUISTERINGEN VAN DE PLANETEN

De onthulling dat de "first lady" van de Verenigde Staten, Nancy Reagan te rade gaat bij een astrologe uit San Francisco gaf H.J.A. Hofland op de opiniepagina van NRC Handelsblad een column in de pen, die er niet om loog. Hofland besluit:

De meest recente nederlaag van deze poespas heeft zich afgespeeld tijdens de ontvoering van de heer G.J. Heyn, toen meer dan 2500 astrologische en paragnostische kwakzalvers niet in staat waren één bij benadering waardevolle aanwijzing te geven. Kwakzalvers: omdat ze met hun gewichtig gebrachte hocus-pocus niets anders dan valse hoop hebben gewekt, en omdat ze daarna, zoals ik in hun vakpers las, nog lang niet genoeg van dat 'interessante geval' hebben gekregen.

Wat de Grote Winkler Prins met even grote gewichtigheid 'pop-astrologie' noemt, heeft kenmerken van een geloof gekregen. Daarom moet het serieus worden genomen. Als niemand minder (op het gebied van persoonlijke macht is er niemand méér) dan president Reagan zich van tijd tot tijd door de influisteringen der planeten laat

leiden, wat doen dan de 'gewone mensen'? Ik heb soms het gevoel dat in ons kabinet ten minste twee ministers en één staatssecretaris ten behoeve van het beleid in een kristallen bol laten gluren. Kortom, het zou goed zijn als de anti-astrologen hun eigen verenigingen kregen, zoals de anti-kwakzalvers die al hebben.

ALTERNATIEVE HUISARTSEN VERWIJZEN MEER...

In tegenstelling tot wat zij zelf beweren verwijzen alternatieve huisartsen hun patiënten vaker naar een medisch specialist dan regulier werkende artsen. Dit blijkt uit een onderzoek van de organisatie van ziekenfondsen, de VNZ. Patiënten van natuur(huis) artsen, homeopaten en acupuncturisten liggen doorgaans ook langer in een ziekenhuis. Bij natuurartsen en acupuncturisten zijn deze verschillen zelfs opvallend te noemen, constateert het blad van de VNZ. Natuurartsen schrijven ook aanmerkelijk meer verwijskaarten uit en hun patiënten moeten ook vaker worden opgenomen in een ziekenhuis.

Anthroposofische huisartsen echter schrijven aanmerkelijk minder verwijskaarten uit. Hun patiënten liggen ook minder lang in een ziekenhuis. Dat is ook het geval van patiënten met huisartsen die zich hebben toegelegd op manuele geneeskunde.

De VNZ is in discussie met het artsenoverleg van additieve/alternatieve geneeswijzen, AAG, over mogelijkheden voor vergoeding van het werk van alternatieve huisartsen. Volgens de AAG zouden de alternatieven huisartsen zuiniger verwijzen en ook minder geneesmiddelen voorschrijven. De eerste bewering is inmiddels door een onderzoek duidelijk geloochen-straft.

"Goeroe der alternatieven"

Van dat overleg, dat de afkorting AAG bezigt, is adviseur de medisch socioloog dr. C. Aakster uit Dwingelo. Deze "goeroe der alternatieven" heeft indertijd van zich doen spreken door een onderzoek voor Biohorma te Nijkerk, een bedrijf dat o.a. de geneesmiddeltjes van de Zwitserse kwakzalver Vogel in de handel brengt. Aakster stelde toen dat een gebruik van meer alternatieve geneesmiddelen een enorme besparing zou betekenen op de kosten van de gezondheidszorg.

De bevindingen van de VNZ zijn wel geheel in tegenstelling tot Aaksters opvattingen. Het blad van de VNZ heeft hem er op aangesproken. Het weerwoord was nogal ingewikkeld. Alternatieve huisartsen, zo meende Aakster, zijn ook wel regulier bezig en dan met name in de diagnostiek. En vervolgens, zo meent Aakster kan de alternatieve arts een bijzondere aantrekkingskracht uitoefenen op patiënten met langdurige kwalen.

Secretaris F. Werkman van de FNZ vindt het gewenst nu een kwalitatief onderzoek te doen om een verklaring te krijgen voor het verschil in verwijzingen. Hij verklaarde de lagere verwijzing naar specialisten door anthroposofische artsen uit het feit dat deze huisartsen een kring patiënten hebben die "bewuster" en daardoor gezonder leven.

---O---

"GENEZEN" VAN PARANORMALE GENEZERS (Ingezonden)

Bij een vrouw die ik kende was iets misgegaan tijdens een kleine operatieve ingreep. Het resultaat was dat zij later dagelijks pijn had, dag en nacht.

Pijnstillers die een arts van het ziekenhuis haar voorschreef, hielpen niet. Nadat hij de vrouw een tijdje verschillende middelen had laten proberen, gaf hij het op.

Op een gegeven moment gaf een vriendin haar naam en adres van een paranormale genezer. Daarmee begon voor haar een jarenlange tocht langs verschillende paranormale genezers.

De een zei dit — en werkte zo; de ander vertelde andere dingen — en werkte anders.

Er werd geen enkele garantie door hen gegeven. Wél werd er vooraf gezegd, dat de behandeling heilzaam kon zijn. Dus werd de gedachte, dat zij er belang bij had, tóch bij haar opgeroepen.

Er werden forse geldbedragen gevraagd — en dan ook betaald.

Uiteindelijk vroeg zij de huisarts haar een recept te geven voor slaaptabletten. Die tabletten spaarde zij. Zij vroeg nog een paar keer om een recept en maakte tenslotte een eind aan dit "leven".

Zélf heb ik ook zo mijn ervaringen. Ik ben "genezen" van paranormale genezers en Reikibeoefenaars.

Nijmegen

Wim Rutten

MET MAGNEETJES

In de catalogus van Ter Meulen Post worden armbanden aangeboden, écht koper met magneetjes, die volgens het bijschrift zo goed zijn voor het genezen van spierpijn! Heel mooie exemplaren dragen bovendien de tekens van de dierenriem maar kosten natuurlijk wel wat meer. Ter Meulen is een volle dochter van V & D: zou dit concern op deze wijze toch nog iets willen realiseren van zijn ambities op het terrein van de volksgezondheid?

BELEGGEN BIJ DE PARAGNOST?

Uitgeverij EMJ te Heiloo verspreidt een adresgids "Investeren en Beleggen". Dat investeren en beleggen wordt wel heel breed opgevat getuige de advertentie achter op de omslag van het Alternatief Medisch Centrum "De Nieuwe Ham" te Haarzuilens. Dat biedt drie "uitgelezen alternatieve methoden" aan: Het Vincent Bio Energetisch Onderzoek, de irisdiagnose en de geschreven polsdiagnostiek (acupunctuur). En voor wie nog meer wil investeren en beleggen staan binnen in het boekje de adressen van vier homeopaten (Vlaardingen-Haarlem, Engwierum, Giekerk en Stadskanaal). Voorts: een magnetiseur (een Dordtenaar), een natuurgeneeskundige in Doetinchem, die ook paragnost is, twee paranormale genezers (Boerland in Erica en Nattrop in Leerdam). Aha, nog een aanbidding. Onder het rubriekshoofd "Rebirthing vinden we voor "integrale en holistische begeleiding van individuen en groepen voor elke interactieve probleemstelling" nog een adres in de hoofdstad. En dan hebben we een rubriekje alternatieve geneeswijzen nog over het hoofd gezien met adressen in Amsterdam, Nieuw-Amsterdam, Nieuw Namen, Leiden en Haarlem. Gelukkig heeft ook een poetsdoekenbedrijf acte de présence gegeven in deze wonderlijke adreslijst voor "beleggers en investeerders".

---O---

AIDS EN DE ALTERNATIEVEN...

In het Zaterdags bijvoegsel van NRC Handelsblad stond onlangs een onthullend artikel over de aids-genezers. Auteur Folkert Jensma voerde met de stichting Genésis ter bevordering van Natuurgeneeswijzen het volgende onthullende gesprek:

Goedemorgen, met NRC Handelsblad. Kunt u mij zeggen of mensen die aan aids lijden of daarmee besmet zijn iets hebben aan een behandeling door een natuurgenezer?

Antwoord: Jazeker! Als je maar ophoudt met de natuur tegen te werken, word je vanzelf weer gezond. Sero-positiviteit vinden wij een bedenkfel van de medische wetenschap.

Zij die vrezen besmet te zijn met de dodelijke ziekte bezoeken om hun angst te sussen helderzienden en paragnosten. Z.g. *Fonosofen* menen over de telefoon te kunnen horen of het HIV-virus dat aids teweeg brengt in het lichaam van de opbeller voorkomt...

Internist dr. S.A. Danner bemerkt dat zijn aids-patiënten in het Academisch Medisch Centrum te Amsterdam vaker dan andere patiënten naar alternatieve middelen grijpen.

De vereniging van Natuurgenezers Esoterica te

Vlaardingen stelt aids-lijdens in staat om voor 150 gulden een cursus te volgen, die leidt tot "een hoger trillingsgetal van Uw stoffelijk lichaam voor de verdere duur van uw leven. Wat daardoor ook vrij blijft van ziekten, die veroorzaakt worden door virussen en bacteriën."

Volgens Oswald van de in onze kolommen al eerder gesignaleerde groepspraktijk aan de Slimmeweg in Sloten (Amsterdam), de Stichting Alternatieve Geneeswijzen, kunnen sero-positieven enige jaren uitstel krijgen door de therapie van de stichting te volgen. "Maar de kosten kunnen tegenvallen". Het gaat om vitaminen en sporenelementen. "We beogen een hagschot-effect", aldus Oswald. Jensma voegt er ironisch aan toe: "De munitiekosten kunnen dan ook oplopen tot enige honderden guldens per maand".

H. Kok, natuurgenezer in De Cocksdorp op Texel heeft een kruidendrank die behalve aids ook psoriasis geneest. H. Kok heeft ook veel kankerpatiënten... Het Amsterdamse Kushi-instituut propageert een macrobiotische leefwijze voor aids-patiënten. Het betreft hier zorgvuldig omschreven en toe bereide hoeveelheden biologisch verbouwde granen, groenten, peulvruchten, fruit en noten die alleen volgens het patroon van de vier seizoenen mogen worden genuttigd. De aids-patiënten moeten eerst een cursus volgen: macrobiotisch koken. Dat is erg ingewikkeld.

Een aids-patiënt, met name in het artikel genoemd, bleek een felle tegenstander van het Kushi-instituut dat nogal wat rekent voor allerlei vormen van hulpverlening op macrobiotische basis. Het weigeren door een aids-patiënt met huidkanker van bestraling in ruil voor een dieet van vijf kommen rijst per dag, "waarbij je ieder hap 200 keer moest kauwen en niets mocht drinken" heeft volgens deze zegsman geleid tot een zeer snel uitzaaien van de huidkanker.

---O---

"STEUNTJE IN DE RUG" — OM BUIKPIJN VAN TE KRIJGEN

Er is de laatste jaren een ware hausse in bladen die zich richten op de manager. Zo verschijnt bij de uitgeverij Louwers & Durlinger te Weert een blad Informatie-Media. En daarin (1e jaargang, nr. 2) wordt melding gemaakt van een "Steuntje in de rug voor media-managers". Die managers kunnen profiteren, zo heet het, van informatie die op methodische wijze verkregen wordt uit het wereldje van het paranormale. Er is een stichting Metavision voor opgericht. Directeur is, zo lezen wij in Informatie-Media, H.H. van Schuppen van Computer Compagnon B.V. in Appeltern, Vice-voorzitter is P. Kluwer, directeur van uitgeverij *Ankh-Hermes* te Deventer. De laatste trad o.a. op voor de Baghwanbeweging.

Metavision beschikt over een kring van paragnosten "die naar praktische resultaten en specifieke kwalitei-

teiten" zijn uitverkoren. Of de zaak Heijn daar nog een rol bij heeft gespeeld? Metavision komt ook nog voor de dag met een theorie. Rationele beslissingen worden geregeerd door de linker hersenhelft. De rechterhelft van onze hersenen beheerst o.a. de intuïtie. Maar in de loop van de eeuwen heeft onze levenswijze er toe geleid dat we zijn vervreemd van ons innerlijk kompas. Met als gevolg dat de rechter hersenhelft "niet meer geoefend en direct inzetbaar" is. Metavision nu werkt met een aantal mensen die een buitengewoon ontwikkelde intuïtie hebben, zo wordt ons verzekerd.

Symbolische en/of fragmentarische signalen die de paragnosten "doorkrijgen" worden door Metavision vertaald in bruikbare argumenten. Zouden, in navolging van wat Nancy Reagan ervaart, ook de sterren hierbij nog niet een woordje mee kunnen spreken? Dat kan een dubbele zekerheid bieden, dat de symbolische en/of fragmentarische signalen juist worden vertaald. Of niet soms?

---O---

DE DUIVEL UITGEBANNEN!

In o.a. Haarlems Dagblad vertelde de Londense correspondent van de GPD, Haye Thomas, van een duiveluitdrijving een viskotter uit de haven Bridlington aan de Engelse Oostkust. Aan boord gebeurden wonderlijke zaken. Zo werd af en toe op raadselachtige wijze de stuurinrichting geblokkeerd, de vangsten bleven maar steeds onder de maat, 's nachts viel de radar ineens uit een sommige opvarenden meenden des nachts een schim op het dek te zien. Bij de vijf bemanningsleden vatte de mening post: dit schip is van de duivel bezeten. Zij wilden op zeker moment niet meer uivaren!

Maar hoe moet dat met een werkloosheidsuitkering? Die instantie vond dat als het schip, Pickering genaamd, van de duivel was bezeten er toch iets aan te doen moest zijn. En zo werd dominee Thomas Gillis in de arm genomen, die in 1972 officieel tot duivelsuitdrijver was benoemd door de toenmalige aartsbisschop van York. Dominee Willis ging de geschiedenis van de viskotter na. Die had eens onder de naam Family Crest in de Ierse wateren gevaren. Daarbij had men een opvarende verloren, die door een golf van dek was gespoeld. Zou het de geest van deze zeeman zijn, die de Pickering achtervolgde?

Duivelsuitdrijver Willis voer samen met de bemanning met de Pickering uit en in de baai van Bridlington ging men voor anker. Met wijwater besprenkelde de dominee alle ruimten van de kotter. Vervolgens gingen alle opvarenden geknield in gebed, voorgegaan uiteraard door dominee Willis. Na een lang gebed verklaarde hij de ceremonie voor geëindigd. De boze geest had de wijk genomen. De kotter, aldus Haye Thomas, vaart nu weer geregeld uit en de vangsten zijn "om naar huis te schrijven".